

قراردادها و شرایط عمومی و خصوصی مرتبط بـا انواع قراردادها و پیمان‌ها

ویـژه آزمـون‌های نظام مهنـدسی

(عمران اجرا و نظارت ـ معماری اجرا و نظارت)

به همراه کلیدواژه

مؤلف: مهنـدس محمـد عظیمـی آقـداش

پایه یک و پژوهشگر برتر نظام مهندسی

عنوان قراردادی:	ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور:	قراردادها و شرایط عمومی و خصوصی مرتبط با انواع قراردادها و پیمان‌ها ویژه آزمون‌های نظام مهندسی (آزمون عمران اجرا معماری اجرا)/ مولف محمد عظیمی‌آقداش
وضعیت ویراست:	ویراست ۷
مشخصات نشر:	تهران : نوآور.
مشخصات ظاهری:	۲۲۴ ص.
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۱۶۸-۲۷۵-۹
وضعیت فهرست‌نویسی:	فیپا
یادداشت:	نمایه.
یادداشت:	کتابنامه: ص. [۲۲۴].
موضوع:	ساختمان‌سازی -- قراردادها -- قوانین و مقررات -- ایران
موضوع:	Construction contracts -- Law and legislation -- Iran
موضوع:	مهندسی عمران -- آزمون‌ها
موضوع:	Civil engineering – Examinations
شناسه افزوده:	عظیمی آقداش، محمد، ۱۳۵۰-
رده‌بندی کنگره:	KMH ۳۴۰۳/آ۲۸ ۱۳۹۵
رده‌بندی دیویی:	۳۴۶/۵۵۰۲
شماره کتابشناسی ملی:	۴۳۳۰۰۵۶

قراردادها و شرایط عمومی و خصوصی مرتبط با انواع قراردادها و پیمان‌ها

مؤلف:	مهندس محمد عظیمی آقداش
ناشر:	نوآور
شمارگان:	۳۶۰۰ نسخه
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۱۶۸-۲۷۵-۹

مرکز پخش: نوآور، تهران، خیابان انقلاب، خیابان فخر رازی، خیابان شهدای ژاندارمری نرسیده به خیابان دانشگاه ساختمان ایرانیان، پلاک ۵۸، طبقه اول، واحد ۳ تلفن: ۹۲ ـ ۶۶۴۸۴۱۹۱ www.noavarpub.com

کلیه حقوق چاپ و نشر این کتاب مطابق با قانون حقوق مؤلفان و مصنفان مصوب سال ۱۳۴۸ برای ناشر محفوظ و منحصراً متعلق به نشر نوآور می‌باشد. لذا هرگونه استفاده از کل یا قسمتی از این کتاب (از قبیل هر نوع چاپ، فتوکپی، اسکن، عکس‌برداری، نشر الکترونیکی، هر نوع انتشار به صورت اینترنتی، سی‌دی، دی‌وی‌دی، فیلم فایل صوتی یا تصویری و غیره) بدون اجازه کتبی از نشر نوآور ممنوع بوده و شرعاً حرام است و متخلفین تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

نشر نوآور

لطفاً جهت دریافت الحاقات و اصلاحات احتمالی این کتاب به سایت انتشارات نوآور مراجعه فرمایید.

www.noavarpub.com https://telegram.me/noavarpub https://www.instagram.com/noavarpub/

فهرست مطالب

مقدمه ۵

بخش اول/ شرایط عمومی و خصوصی قراردادهای پیمانکاری ۹
دستورالعمل نحوه تکمیل و تنظیم موافقت‌نامه، شرایط عمومی و شرایط خصوصی پیمان‌ها و مقررات مربوط به آنها ۱۲
شرایط عمومی پیمان‌ها ۲۰
فصل اول شرایط عمومی پیمان- تعاریف و مفاهیم ۲۰
فصل دوم شرایط عمومی پیمان- تأییدات و تعهدات پیمانکار ۲۴
فصل سوم شرایط عمومی پیمان- تعهدات و اختیارات کارفرما ۳۹
فصل چهارم شرایط عمومی پیمان- تضمین، پرداخت، تحویل کار ۴۷
فصل پنجم شرایط عمومی پیمان- حوادث قهری، فسخ، ختم، تعلیق، هزینه تسریع، خسارت تأخیر، تسویه حساب، حل اختلاف ۵۷
شرایط خصوصی پیمان‌ها ۷۱
اصول کلی و شرایط عمومی قراردادها ۷۵

بخش دوم/ شرایط عمومی قراردادهای مشاوره ۷۶
موافقت‌نامه و شرایط عمومی همسان ۷۷
قراردادهای خدمات مشاوره ۷۷
دستورالعمل نحوه تکمیل و تنظیم موافقت‌نامه، شرایط عمومی و پیوست‌های قراردادهای خدمات مشاوره ۷۸
موافقت‌نامه همسان قراردادهای خدمات مشاوره ۸۰
شرایط عمومی همسان قراردادهای خدمات مشاوره ۸۲

بخش سوم/ شرایط عمومی قراردادهای مدیریت طرح ۱۰۵
موافقت‌نامه و شرایط عمومی همسان قراردادهای خدمات مدیریت طرح ۱۰۶
دستورالعمل نحوه تکمیل و تنظیم موافقت‌نامه، شرایط عمومی و پیوست‌های قراردادهای واحد خدمات مدیریت طرح ۱۰۷
موافقت‌نامه همسان قراردادهای خدمات مدیریت طرح ۱۰۹
شرایط عمومی همسان قراردادهای خدمات مدیریت طرح ۱۱۱

بخش چهارم/ قراردادهای سرجمع ۱۳۴

انعقـاد پیمان اجرای کارهای ساختمانی به صورت سرجمع..... ۱۳۵

بخش پنجم/ قراردادهای اجرای ساختمان ۱۶۵
شرایط عمومی قراردادهای اجرای ساختمان..... ۱۶۶
فصل اول- تعاریف و مفاهیم..... ۱۶۶
فصل دوم- تعهدات و اختیارات صاحب‌کار ۱۶۸
فصل سوم- تعهدات و اختیارات مجری..... ۱۷۰
فصل چهارم- تضمین انجام تعهدات قرارداد، تهیه صورت هزینه‌ها، نحوه پرداخت‌ها و تعلیق کار..... ۱۷۲
فصل پنجم- تحویل کار، برچیدن کارگاه، تسویه حساب و پایان‌کار..... ۱۷۳
فصل ششم- موارد فسخ، اقدامات پس از فسخ، خسارات عدم انجام تعهدات، محل اختلاف..... ۱۷۴
فصل هفتم- حوادث قهری- تسریع کار- اقامتگاه و ابلاغ‌ها- اعتبار شرایط عمومی قرارداد قرارداد اجرای ساختمان ۱۷۸

بخش ششم/ تضمین معاملات..... ۱۸۸
آیین‌نامه تضمین برای معاملات دولتی ۱۸۹

بخش هفتم/ موادی از قانون مدنی ۲۰۲

سؤالات آزمون‌های نظام مهندسی ۲۰۸

کلیدواژه..... ۲۱۸

منابع و مآخذ ۲۲۴

لطفاً جهت دریافت اصلاحات یا الحاقات احتمالی این کتاب
به سایت انتشارات نوآور (آدرس زیر) مراجعه فرمایید.
Website: Novarpub.com

مقدمه

به‌نام خداوندِ عهد و پیمان

«یا اَیُّهَاالذین آمَنوا اُوفُوا بالعُقُودِ» (مائده : ۱)

«ای کسانی که ایمان آورده‌اید! به پیمان‌ها وفا کنید.»

خداوندِ بی‌هتما و منّان را شاکر و حمدگزاریم که سعادت روزافزون و توفیق مضاعف عنایت فرمود تا در سایه الطاف و عنایت همیشگی ائمه‌اطهار علیهم‌السّلام، در راستای ویرایش کتاب‌های مرتبط با منابع آزمون نظام مهندسی ساختمان، مطابق با آخرین اصلاحات و تغییرات، جدیدترین ویرایش کتاب«**قراردادها و شرایط عمومی و خصوصی مرتبط با انواع قراردادها و پیمان‌ها**»، ویژهٔ آزمون‌های نظام مهندسی، را جهت استفاده اعضای گرانسنگ جامعه هدف، به‌ویژه داوطلبان و شرکت کنندگان عزیز در آزمون‌های نظام مهندسی ساختمان، به مانند سایر منابع آزمونی نظام مهندسی نشر نوآور، به تاریخ بیست‌و چهارم آذر ماه یک‌هزار و سیصد و نود و نه خورشیدی ویرایش کرده تا پیش‌روی دیدگان ارزشمند علاقمندان، مطالعه‌کنندگان و مطالبه‌گران آن قرار گیرد.

باشد که در سایه توجهات آقا ولی‌عصر امام زمان مهدی موعود(عج)، اثر حاضر نیز مثل بقیه کتب تألیفی در رابطه با منابع آزمون‌های نظام مهندسی ساختمان، مورد توجه و استفاده مؤثر جامعه هدف بوده و منبع موثقی برای داوطلبان شرکت کننده در آزمون‌های نظام مهندسی ساختمان، و گامی هر چند کوچک در جهت شناخت قراردادها و وفای به عهد و پیمان در گستره سرزمین پهناورمان ایران عزیز باشد.

محمّد عظیمی آقداش

فراخوان مساعدت فرهنگی و علمی

خوانندهٔ فرهیخته و بزرگوار

نشر نوآور ضمن قدردانی و ارج نهادن به اعتماد شما به کتاب‌های این انتشارات، به استحضارتان می‌رساند که همکاران این انتشارات، اعم از مؤلّفان و مترجمان و کارگروه‌های مختلف آماده‌سازی و نشر کتاب، تمامی سعی و همّت خود را برای ارائهٔ کتابی درخور و شایستهٔ شما فرهیختهٔ گرامی به‌کار بسته‌اند و تلاش کرده‌اند که اثری را ارائه نمایند که از حدّاقل‌های استاندارد یک کتاب خوب، هم از نظر محتوایی و غنای علمی و فرهنگی و هم از نظر کیفیّت شکلی و ساختاری آن، برخوردار باشد.

بااین‌وجود، علی‌رغم تمامی تلاش‌های این انتشارات برای ارائهٔ اثری با کمترین اشکال، باز هم احتمال بروز ایراد و اشکال در کار وجود دارد و هیچ اثری را نمی‌توان الزاماً مبرّا از نقص و اِشکال دانست. ازسوی‌دیگر، این انتشارت بنابه تعهّدات حرفه‌ای و اخلاقی خود و نیز بنابه اعتقاد راسخ به حقوق مسلّم خوانندگان گرامی، سعی دارد از هر طریق ممکن، به‌ویژه از طریق فراخوان به خوانندگان گرامی، ازهرگونه اشکال احتمالی کتاب‌های منتشرهٔ خود آگاه شده و آن‌ها را در چاپ‌ها و ویرایش‌های بعدی آن‌ها رفع نماید.

لذا دراین راستا، از شما فرهیختهٔ گرامی تقاضا داریم درصورتی‌که حین مطالعهٔ کتاب با اشکالات، نواقص و یا ایرادهای شکلی یا محتوایی در آن برخورد نمودید، اگر اصلاحات را بر روی خود کتاب انجام داده‌اید پس از اتمام مطالعه، کتاب ویرایش‌شدهٔ خود را با هزینهٔ انتشارات نوآور، پس از هماهنگی با انتشارات، ارسال نمایید، و نیز چنانچه اصلاحات خود را بر روی برگهٔ جداگانه‌ای یادداشت نموده‌اید، لطف کرده عکس یا اسکن برگهٔ مزبور را با ذکر نام و شمارهٔ تلفن تماس خود به ایمیل انتشارات نوآور ارسال نمایید، تا این موارد بررسی شده و در چاپ‌ها و ویرایش‌های بعدی کتاب اِعمال و اصلاح گردد و باعث ارتقا و هرچه پربارترشدن محتوایی کتاب و ارتقاء سطح کیفی، شکلی و ساختاری آن گردد.

نشر نوآور، ضمن ابراز امتنان از این عمل متعهّدانه و مسئولانهٔ شما خوانندهٔ فرهیخته و گرانقدر، به‌منظور تقدیر و تشکر از این همدلی و همکاری علمی و فرهنگی، درصورتی‌که اصلاحات درست و بجا باشند، متناسب با میزان اصلاحات، به‌رسم ادب و تشکّر و قدرشناسی، نسخهٔ دیگری از همان کتاب و یا چاپ اصلاح‌شدهٔ آن و نیز از سایر کتب منتشرهٔ خود را به‌عنوان هدیه، به انتخاب خودتان، برایتان ارسال می‌نماید، و درصورتی‌که اصلاحات تأثیرگذار باشند در مقدّمهٔ چاپ بعدی کتاب نیزاز زحمات شما تقدیر می‌شود.

همچنین نشر نوآور و پدیدآورندگان کتاب، از پیشنهادها، نظرات، انتقادات و راه‌کارهای شما عزیزان در راستای هرگونه بهبود کتاب، و هرچه بهتر شدن سطح کیفی و علمی آن صمیمانه و مشتاقانه استقبال می‌نمایند.

نشر نوآور

تلفن: ۲-۰۲۱۶۶۴۸۴۱۹۱

www.noavarpub.com

info@noavarpub.com

سوگندنامه مهندسان

با آگاهی کامل از نقش و تأثیر مهندسی در سازندگی و توسعه پایدار جهان، رفاه و آسایش انسان، حفظ جهان هستی از آلودگی‌های زیست محیطی و تأمین شادی پایدار و دراز مدت خود و دیگران، به عنوان یک مهندس به پروردگار جهان سوگند یاد می‌کنم که:

همواره در سراسر زندگی شغلی، حرفه‌ای و اجتماعی خود به این سوگند وفادار باشم. به انسان، به عنوان یک موجود صاحب خرد و شگفت‌انگیزترین پدیده آفرینش بیاندیشم، صدیق و واقع بین باشم و به هیچ اقدامی که به انسان و انسانیت آسیب رساند، مبادرت نورزم.

دانش مهندسی و تجربه حرفه‌ای خود را که میراث مشترک بشری است، مغتنم دانم و کوشش کنم تا آن را به روز نگهدارم و در حد توان خود به گنجینه دانش و تجربه‌های سودمند بشری بیفزایم.

ایران زادگاه من است که در آن زاده و پرورده شده‌ام، کوشش خواهم کرد که دین خود را به سرزمینم، مردمانم، نیاکانم، و آیندگان ادا کنم.

در طول زندگی حرفه‌ای خود تلاش کنم تا نقش مؤثری در توسعه پایدار کشورم داشته باشم. در حد توان به دانشگاه که مربی علمی و فنی من است و به کسانی که پس از من در این مکان مقدس پرورش خواهند یافت، خدمت کنم.

سرمایه‌های هستی، چون ماده، انرژی، محیط‌زیست و نیروی کار را سرمایه‌های تمام بشر بدانم و در حفظ و کاربرد درست و بهسازی آنها کوشش نمایم.

در تمام فعالیت‌های مهندسی خود صداقت، دقت، نظم، عدالت، سرعت عمل، حفظ منابع اجتماع و حقوق دیگران را مراعات کنم و سلامت، ایمنی و آینده نسل‌ها را در نظر داشته و به آنان مهربان، دلسوز و متعهد باشم و همواره سود خویش را در منافع عام جستجو کنم، رشوه خواری و سایر رذایل اخلاقی را طرد و برای زحمات خود ارزش مادی در حد معقول و متعارف طلب کنم.

در تمام کوشش‌های مهندسی خود از دانش روز و آخرین یافته‌های فنی آگاه شوم و آنها را با ابتکار، خلاقیت و نوآوری در طراحی، برنامه‌ریزی و اجرا به کار بندم.

در تمام کوشش‌های مهندسی خود استانداردها را مراعات و تنها در حیطه دانش و توانایی خود کار قبول کنم و تنها مدارکی را امضاء کنم که به آنها احاطه فنی کامل دارم.

در مواردی که منع قانونی و حق مالکیت اختصاصی وجود ندارد، دانش خود را آزادانه و به صورت رایگان منتشر کنم و در اختیار دیگران قرار دهم.

در ادای وظایف حرفه‌ای محول شده، متعهد، مسئولیت پذیر، مشارکت‌پذیر و رازدار باشم.

محیطی پر از محبت و صفا و عشق و علاقه به خدمت‌گذاری بی‌ریا به مردم و وطنم را به وجود آورم و همکاران خود را بدون توجه به ملیت، نژاد، مذهب، جنسیت، سن و عقیده دوست بدارم و ارزش‌های انسانی را در خود و در آنان پرورش دهم.

در کوشش‌های مهندسی خود همیشه فردی متواضع باشم و موفقیت‌های به دست آمده را علاوه بر سعی و کوشش خود مرهون تلاش همکاران و نظام آفرینش بدانم و از آنان قدردانی و سپاس‌گذاری کنم.

در تمام کوشش‌های مهندسی خود جویا و پذیرای نقد و اظهار نظر صادقانه همکاران باشم و از لطمه زدن به حیثیت، شهرت، دارایی یا اشتغال دیگران پرهیز و از اقدامات بدخواهانه برای آنان خوداری کنم.

از کوشش‌های فرهنگی و فعالیت‌های اجتماعی که به منظور توسعه رفاه عمومی انجام می‌گیرد، استقبال و در آنها شرکت کنم.

همکاران خود را به رعایت اصول اخلاق مهندسی و وجدان حرفه‌ای تشویق کنم.

هشدار

کلیه حقوق چاپ و نشر این کتاب مطابق با قانون حقوق مؤلّفان و مصنّفان و هنرمندان مصوّب سال ۱۳۴۸ و آیین‌نامهٔ اجرایی آن مصوّب ۱۳۵۰، برای ناشر محفوظ و منحصراً متعلق به نشر نوآور است. لذا هر گونه استفاده از کل یا قسمتی از مطالب، اشکال، نمودارها، جداول، تصاویر این کتاب، در دیگر کتب، مجلات، نشریات، سایت‌ها و موارد دیگر، و نیز هر گونه استفاده از کل یا قسمتی از مطالب کتاب به هر شکل از قبیل هر نوع چاپ، فتوکپی، اسکن، تایپ از کتاب، تهیه پی دی اف از کتاب، عکس‌برداری از کتاب، نشر الکترونیکی، هر نوع انتشار به‌صورت اینترنتی، سی دی، دی وی دی، فیلم، فایل صوتی یا تصویری و غیره بدون اجازه کتبی از نشر نوآور ممنوع و غیرقانونی بوده و شرعاً نیز حرام است، و متخلّفین تحت پیگرد قانونی و قضایی قرار می‌گیرند.

با توجّه به اینکه هیچ کتابی از کتب نشر نوآور به‌صورت فایل ورد یا پی دی اف و موارد این‌چنین، توسّط این انتشارات در هیچ سایت اینترنتی ارائه نشده است، لذا درصورتی‌که هر سایتی اقدام به تایپ، اسکن و یا موارد مشابه نماید و کل یا قسمتی از متن کتب نشر نوآور را در سایت خود قرار داده و یا اقدام به فروش آن نماید، توسّط کارشناسان امور اینترنتی این انتشارات، که مسئولیّت ادارهٔ سایت را به عهده دارند و به طور روزانه به بررسی محتوای سایت‌ها می‌پردازند، بررسی و در صورت مشخّص‌شدن هرگونه تخلّف، ضمن اینکه این کار از نظر قانونی غیرمجاز و از نظر شرعی نیز حرام می‌باشد، وکیل قانونی انتشارات از طریق وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، پلیس فتا (پلیس رسیدگی به جرایم رایانه‌ای و اینترنتی) و نیز سایر مراجع قانونی، اقدام به مسدود نمودن سایت متخلّف کرده و طیّ انجام مراحل قانونی و اقدامات قضایی، خاطیان را مورد پیگرد قانونی و قضایی قرار داده و کلّیهٔ خسارات وارده به این انتشارات و مؤلّف از متخلّف اخذ می‌گردد.

همچنین درصورتی‌که هر کتابفروشی، اقدام به تهیّهٔ کپی، جزوه، چاپ دیجیتال، چاپ ریسو، اُفست از کتب انتشارات نوآور نموده و اقدام به فروش آن نماید، ضمن اطّلاع‌رسانی تخلّفات کتابفروشی مزبور به سایر همکاران و مُوَزّعین محترم، از طریق وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، اتّحادیّهٔ ناشران، و انجمن ناشران دانشگاهی و نیز مراجع قانونی و قضایی اقدام به استیفای حقوق خود از کتابفروشی متخلّف می‌نماید.

خرید، فروش، تهیّه، استفاده و مطالعه از روی نسخهٔ غیراصلِ کتاب، از نظر قانونی غیرمجاز و شرعاً نیز حرام است.

انتشارات نوآور از خوانندگان گرامی خود درخواست دارد که در صورت مشاهده هر گونه تخلّف از قبیل موارد فوق، مراتب را یا از طریق تلفن‌های انتشارات نوآور به شماره‌های ۲- ۶۶۴۸۴۱۹۱ ۰۲۱ و ۰۹۱۲۳۰۷۶۷۴۸ و یا از طریق ایمیل انتشارات به آدرس *info@noavarpub.com* و یا از طریق منوی تماس با ما در سایت *www.noavarpub.com* به این انتشارات ابلاغ نمایند، تا از تضییع حقوق ناشر، پدیدآورنده و نیز خود خوانندگان محترم جلوگیری به‌عمل آید، و نیز به‌عنوان تشکّر و قدردانی، از کتب انتشارات نوآور نیز هدیه دریافت نمایند.

بخش اول

شرایط عمومی و خصوصی قراردادهای پیمانکاری

موافقت‌نامه، شرایط عمومی و شرایط خصوصی پیمان‌ها

(نشریه شماره۴۳۱۱ سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور)

بخشنامه شماره ۵۴/۸۴۲-۱۰۲/۱۰۸۸ مورخه ۱۳۷۸/۰۳/۰۳

به استناد ماده۲۳ قانون برنامه و بودجه، آیین‌نامه اجرایی آن و نظام فنی و اجرایی طرح‌های عمرانی کشور (مصوبه شماره ۲۴۵۲۵/ت ۱۴۸۹۸هـ مورخ ۱۳۷۵/۴/۴ هیأت وزیران)، به پیوست، موافقت‌نامه، شرایط عمومی و شرایط خصوصی پیمان کارهای پیمانکاری و مقررات مربوط به آنها که از نوع گروه اول (لازم‌الاجراء) به شمار می‌رود، ارسال می‌شود تا از تاریخ ابلاغ، برای انعقاد پیمان‌ها مورد عمل قرار گیرد. در مواردی که این مجموعه، به طور کامل پاسخگوی نیاز کار نیست، دستگاه اجرایی، تغییرات مورد نظر خود را به سازمان برنامه و بودجه پیشنهاد می‌نماید تا پس از تأیید سازمان برنامه و بودجه به مورد اجرا گذاشته شود.

پیمان‌های حمل و نقل، پیمان‌های خرید مصالح، تجهیزات و ماشین‌آلات و پیمان‌های تهیه و نصب تجهیزات صنعتی که بیشتر از ۷۵ درصد برآورد هزینه آنها مربوط به تهیه تجهیزات و ماشین‌آلات است، مشمول این بخشنامه نیست.

توضیحات و نکات تکمیلی

ماده۲۳ قانون برنامه و بودجه- سازمان برای تعیین معیارها و استانداردها و همچنین اصول کلی و شرایط عمومی قراردادهای مربوط به طرح‌های عمرانی، آیین‌نامه‌ای تهیه و پس از تصویب هیأت وزیران بر اساس آن دستورالعمل لازم به دستگاه‌های اجرایی ابلاغ می‌نماید و دستگاه‌های اجرایی موظف به رعایت آن می‌باشند.

ماده۷ آیین‌نامه استانداردهای اجرایی طرح‌های عمرانی مصوب ۱۳۵۲/۴/۳۱- دستورالعمل‌های موضوع این آیین‌نامه به سه گروه به شرح زیر تقسیم می‌شود.

بند۱- گروه اول، دستورالعمل‌هایی که رعایت کامل مفاد آن از طرف دستگاه‌های اجرایی و مهندسان مشاور و پیمانکاران و عوامل دیگر ضروری است (نظیر فرم ضمانتنامه‌ها، فرم پیمان‌ها، استانداردهای فنی، تجزیه واحد بها و غیره).

بند۲- گروه دوم، دستورالعمل‌هایی که به طور کلی و برای موارد عادی تهیه می‌گردد و برحسب مورد دستگاه‌های اجرایی و مهندسان مشاور و پیمانکاران و عوامل دیگر می‌توانند به تشخیص خود مفاد دستورالعمل تعیین شده تغییر داده و آن را با شرایط خاص کار مورد نظر و در حدود قابل قبولی که در دستورالعمل و یا ضوابط و معیارهای آن را با توجه به کار مورد نظر تطبیق دهند (نظیر حق‌الزحمه مهندسان مشاور و شرایط عمومی پیمان و مشخصات عمومی و غیره).

بند۳- گروه سوم، دستورالعمل‌هایی است که به عنوان راهنمایی و ارشاد دستگاه‌های اجرایی و مؤسسات مشاور و پیمانکاران و سایر عوامل تهیه می‌شود و رعایت مفاد آن در صورتی که دستگاه‌های اجرایی و مؤسسات مشاور، روش‌های بهتری داشته باشند اجباری نیست.

سابقه تشکیل سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور

۱- در سال ۱۳۲۷ شمسی دولت برای تهیه مقدمات کار برنامه و هماهنگی امور مشاوره با هیأت‌ها و مؤسسه‌های خارجی، اداره‌ای به نام «اداره دفتر کل برنامه» تأسیس کرد که بعدها به نام «سازمان موقت برنامه» نامیده شد و در همان سال، هم زمان با تصویب برنامه هفت ساله عمرانی اول، سازمان برنامه پایه‌گذاری شد.

۲- در ۱۱ اسفند ماه ۱۳۷۸، با تصویب شورای عالی اداری، سازمان‌های «امور اداری و استخدامی کشور» و «برنامه و بودجه» با هم ادغام و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تشکیل گردید.

۳- در تیر ماه ۱۳۸۶ با تصویب شورای عالی اداری، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور با ادغام در نهاد ریاست جمهوری، به دو معاونت «برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور» و «توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور» تغییر نام یافت.

۴- در ۱۲ آذر ماه ۱۳۹۳ شورای عالی اداری در یکصد و شصت و هشتمین جلسه خود بنا به پیشنهاد معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور و تأیید رئیس جمهور، با احیاء و تشکیل سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و استان‌ها موافقت نمود.

۵- در ۲ مرداد ماه ۱۳۹۵، با تصویب شورای عالی اداری، سازمان‌های «امور اداری و استخدامی کشور» و «برنامه و بودجه کشور» تشکیل گردید.

دستورالعمل نحوه تکمیل و تنظیم موافقت‌نامه، شرایط عمومی و شرایط خصوصی پیمان‌ها و مقررات مربوط به آنها

به منظور راهنمایی دستگاه‌های اجرایی و مهندسان مشاور در تکمیل و تنظیم فرم‌های موافقت‌نامه، شرایط عمومی و شرایط خصوصی پیمان‌ها و نحوه کاربرد آنها، این دستورالعمل تهیه شده‌است تا با رعایت آن، مشکلات قراردادی حین اجرای کار پیش نیاید.

۱- موافقت‌نامه

۱-۱- به استثنای قسمت‌هایی از موافقت‌نامه که باید در موقع امضای پیمان، اطلاعات آن تکمیل شود، اطلاعات سایر قسمت‌ها هنگام تهیه اسناد مناقصه به طور کامل و روشن، در محل‌های پیش‌بینی شده درج می‌گردد، تغییر دادن، کاستن عبارت‌ها یا کلمه‌هایی از موافقت‌نامه، یا افزودن به آن مجاز نیست و تنها محل‌های خالی باید تکمیل شود.

۱-۲- در مقدمه موافقت‌نامه باید عنوان رسمی یا قانونی دو طرف پیمان درج شود.

۱-۳- در ماده۱ موافقت‌نامه، موضوع، محل اجرا و مشخصه‌های اصلی پیمان به‌نحوی درج شود که محدوده عملیات معین باشد.

۱-۴- در ماده۳ موافقت‌نامه، علاوه بر درج مبلغ که همان مبلغ پیشنهادی پیمانکار است، ضریب پیمان نیز با توجه به تعریف آن در ماده (۱۴- د) شرایط عمومی، در محل مربوط آن درج می‌شود.

۱-۵- در ماده۶ موافقت‌نامه، نام و نشانی مهندس مشاوری که برای نظارت بر اجرای کار انتخاب شده‌است درج می‌شود. اگر در مواردی، کارفرما مستقیماً نظارت را انجام می‌دهد، نام و نشانی‌کارفرما در همین محل منعکس می‌گردد، در این حالت، واحدی از سازمان کارفرما که مسئولیت نظارت به آن محول شده‌است، جایگزین مهندس مشاور در اسناد و مدارک پیمان می‌شود.

۱-۶- نمایندگان مجاز دو طرف پیمان باید تمام صفحه‌های موافقت‌نامه را امضاء و مهر نمایند.

۱-۷- مهندس مشاوری که مسئولیت نظارت بر اجرای کار را به عهده می‌گیرد، باید تمام صفحه‌های موافقت‌نامه را امضاء و مهر کند.

۲- شرایط عمومی

۲-۱- شرایط عمومی باید بدون هیچ نوع تغییری، در پیمان‌ها مورد استفاده قرار گیرد. تغییر دادن، کاستن یا افزودن مطالبی به آن مجاز نیست. تنها صفحه آخر شرایط عمومی، در محل تعیین شده، به وسیله نمایندگان مجاز دو طرف، امضاء و مهر می‌شود.

تبصره- دستگاه‌های اجرایی می‌توانند به جای الحاق آخرین شرایط عمومی مصوب سازمان برنامه و بودجه به اسناد مناقصه و اسناد و مدارک پیمان‌ها، تنها شماره و تاریخ صدور بخشنامه مربوط به آن را، در محل پیش‌بینی شده در مقدمه شرایط خصوصی پیمان مربوط، بنویسند.

۲-۲- اگر به علت ایجاد وضعیت خاص در تشکیلات پیمانکاری که خارج از اختیار او پدید آید، ادامه کار مقدور نشود، دستگاه اجرایی می‌تواند برای ادامه پیمان، براساس پیشنهاد پیمانکار و رعایت مراتب زیر، با جایگزینی پیمانکار دیگری به‌جای پیمانکار موافقت نماید.

۲-۲-۱- پیمان عیناً و بدون هیچ نوع تغییر، به پیمانکار جدید منتقل شود.

۲-۲-۲- پیمانکار جدید که پیمان به او منتقل می‌شود، باید طبق ضوابط، دارای صلاحیت و ظرفیت ارجاع کار لازم برای ادامه کار باشد.

۲-۲-۳- پیمانکار جدید باید تضمین‌های موضوع پیمان، اعم از انجام تعهدات، پیش‌پرداخت، حُسن انجام کار و مانند اینها را ارائه دهد و جایگزین تضمین‌های پیمانکار نماید.

۲-۲-۴- پیمانکار جدید باید تکالیف و مسئولیت‌های ناشی از پیمان و همچنین حُسن انجام کار از ابتدای شروع کار و ادامه آن تا پایان کار را بپذیرد و تعهد نماید.

۲-۲-۵- با انتقال پیمان، مطالبات دستگاه اجرایی از پیمانکار و مطالبات پیمانکار از دستگاه اجرایی کلاً به پیمانکار جدید منتقل می‌شود.

۲-۲-۶- با انتقال پیمان به پیمانکار جدید، هیچ‌گونه تعهدی برای پیمانکار باقی نمی‌ماند و هرگونه مطالبات دوران پیش از انتقال نیز به پیمانکار جدید تعلق می‌گیرد.

۲-۲-۷- انتقال پیمان باید با تنظیم موافقت‌نامه بین پیمانکار، پیمانکار جدید و دستگاه اجرایی انجام شود. این موافقت‌نامه، پس از سپردن تمام تضمین‌های موضوع ردیف ۲-۲-۳ معتبر است.

۲-۲-۸- دستگاه اجرایی، مسئولیتی در مورد تحویل کارگاه و تعهدات بین پیمانکار و پیمانکار جدید ندارد.

۲-۳- در اجرای ماده۳۱، در صورتی که برای اداره امور طرح، کارفرما مدیر طرح انتخاب کند، در هیچ وضعیتی، کارفرما نمی‌تواند اختیارات زیر را به مدیر طرح تفویض نماید. لیکن مدیر طرح باید در هر یک از موارد یاد شده، بررسی لازم را به عمل آورد و نتیجه را برای تصمیم‌گیری کارفرما گزارش کند.

۲-۳-۱- تمام تأییدهایی‌که بر اساس قانون محاسبات عمومی باید با امضای بالاترین مقام دستگاه اجرایی باشد.

۲-۳-۲- قبول تضمین‌ها و دستور تمدید، ضبط و واریز آنها

۲-۳-۳- تصویب تغییر مبلغ پیمان

۲-۳-۴- تصویب تغییر مدت پیمان

۲-۳-۵- تصویب قیمت‌های جدید

۲-۳-۶- تصویب تحویل موقت و تحویل قطعی

۲-۳-۷- تصمیم در مورد تعلیق، خاتمه یا فسخ پیمان

۲-۳-۸- تصویب صورت‌وضعیت قطعی و صورتحساب نهایی

۲-۴- در اجرای مواد ۳۷ و ۴۰، در مواردی که صورت‌وضعیت به وسیله مهندس مشاور تهیه می‌شود، انجام کار یاد شده، خدمات اضافی تلقی می‌گردد و حق‌الزحمه آن با توافق مهندس مشاور تعیین و پرداخت می‌شود و به حساب بدهی پیمانکار منظور می‌گردد.

۲-۵- برای اجرای بند (الف) ماده۴۷ در دستگاه‌های اجرایی‌که تابع هیچ یک از وزارتخانه‌ها نیستند، مانند سازمان حفاظت محیط زیست، سازمان تربیت بدنی ایران و دیگر سازمان‌ها و نهادهایی که اجرای طرح‌های عمرانی را به عهده دارند، انتخاب هیأت سه نفره به منظور بررسی فسخ پیمان و موافقت با فسخ پیمان، در عهده بالاترین مقام سازمان و نهاد مربوط می‌باشد.

۲-۶- در شرایط عمومی، در هر جا که به مناقصه اشاره شده‌است، ترک مناقصه را نیز شامل می‌شود.

۲-۷- مهندس مشاوری که مسئولیت نظارت بر اجرای کار را به عهده می‌گیرد، باید تمام صفحه‌های شرایط عمومی را امضاء و مهر کند.

۳- شرایط خصوصی

۳-۱- با وجود اینکه در عرف پیمان‌ها، شرایط خصوصی حاوی ویژگی‌های هر پیمان است که نسبت به شرایط عمومی اولویت دارد، ولی در طرح‌های عمرانی که مربوط به یک کارفرمای اصلی یعنی دولت است، شرایط خصوصی به نحوی تنظیم شده‌است که تنها در چارچوبی که شرایط عمومی برای آن تعیین کرده‌است قابل تکمیل باشد. بدین روی، درج مطالبی خارج از محدوده تعیین شده، در شرایط خصوص مجاز نیست.

۳-۲- مواد مربوط به شرایط خصوصی به نحوی تنظیم شده‌است که پاسخگوی نیاز کارهای مختلف باشد. از این‌رو، مواد شرایط خصوصی برحسب نیاز هر کار، با رعایت تمام مقررات ذیربط، تکمیل می‌شود و موادی از آنکه کاربردی در پیمان مورد نظر ندارد، با علامت × پر می‌شود. تمام صفحه‌های شرایط خصوصی باید به وسیله نمایندگان مجاز دو طرف پیمان امضاء و مهر شود.

۳-۳- اگر برای اجرای کارهای تخصصی ویژه یا آموزش افراد، کارشناس ایرانی در دسترس نباشد، دستگاه اجرایی، تعداد کارشناسان خارجی مورد نیاز و مشخصات هر یک از نظر تجربه و تخصص لازم و کارهای ارجاعی به آنها در ماده (۱۷- الف) شرایط خصوصی می‌نویسد.

۳-۴- اصولاً باید چگونگی دسترسی به کارگاه و نحوه تأمین آب، برق، سوخت و مخابرات مورد نیاز اجرای کار در اسناد مناقصه تعیین شود تا پیمانکار بتواند بر اساس آن، قیمت پیشنهادی خود را ارائه دهد. تعهدات و تسهیلاتی‌که دستگاه اجرایی در نظر دارد در زمینه تجهیز کارگاه، در اختیار پیمانکار قرار دهد، در ماده (۲۰- الف) شرایط خصوصی، به صورت روشن مشخص می‌نماید.

۳-۵- اگر دستگاه اجرایی در نظر دارد اقلامی از مصالح، تجهیزات و ماشین‌آلات را به هزینهٔ خود تأمین کند و در اختیار پیمانکار قرار دهد یا تسهیلاتی برای تهیه آنها فراهم نماید اقلام مورد نظر، و در صورت لزوم، شرایط واگذاری آنها را در ماده (۲۰- ب) به‌صورت روشن، پیش‌بینی می‌کند.

۳-۶- به منظور بیمه کردن کارهای موضوع پیمان، دستگاه اجرایی در ماده (۲۱- ج) شرایط خصوصی، حوادث احتمالی را که باعث بروز خسارت به کار می‌شود و تمام یا قسمت‌هایی از کار را که ممکن است در اثر حادثه دچار خسارت نماید تا پیش از شروع کار، طبق ماده۲۱ شرایط عمومی، آن را بیمه کند.